

hodování o žalobním nároku jest vycházeti ze žalobcova skutkového přednesu a zkoumati, zda žalobní nárok tak, jak je v přednesu tom odůvodňován, jest důvodem po právu. Žalobce odvozoval v první stolici žalobní nárok jen z okolnosti v žalobě tvrzené, že notář Dr. L. jako soudní komisař, projednávaje pozůstalost Aloisa F-a, zpronevěřil 74.261 Kč, patřící do této pozůstalosti. Zažalovaný nárok mohl by tudíž býti po právu jen, kdyby žalobce byl podal důkaz, že se notář Dr. L. dopustil zpronevěry ve své úřední působnosti jako soudní komisař. Mylný je názor prvního soudu, že důkazní břemeno tížilo žalovaného. Jde o žalobu z důvodu náhrady škody. Musil proto žalobce dokázati všechn skutkový základ tvrzeného nároku, tudíž i ten, že se notář Dr. L. dopustil zpronevěry ve své úřední působnosti jako soudní komisař. Důkaz ten se žalobci nepodařil. Podle zjištění prvního soudu, jež v odvolacím řízení zůstalo beze změny, nebylo lze o »moravských papírech« vůbec dokázati, aby je notář Dr. L. prodal, tedy zpronevěřil, a prozatímní (náhradní) listy, vyměněné za pozůstalostního řízení za předválečné renty a původně uložené do bankovní úschovy pro pozůstalost, převedl notář na vlastní depot až dne 18. dubna 1925, kdy soudním komisařem v tomto pozůstalostním řízení dávno již nebyl, ježto mu usnesením ze dne 6. ledna 1922 pozůstalostní spis byl odňat a projednání pozůstalosti bylo přiděleno jinému notáři. Dokud pozůstalostní cennosti byly uschovány neb uloženy pro pozůstalost, nebyly ještě zpronevěřeny. Zpronevěra se stala teprve jejich převedením na vlastní konto notářovo. Teprve tím je notář za sebou zadržel a si je přivlastnil. Pokus žalobce až v odvolacím řízení, odvozovati žalobní nárok nikoli ze skutečnosti zpronevěry, nýbrž z okolnosti, že Dr. L. cennosti, jež jako soudní komisař převzal, s porušením svých úředních povinností nesložil u soudu a že soud, vykonáváje dohled na jeho činnost, ho ke složení nedonutil, nemůže se setkat s úspěchem, protože jest podle své povahy změnou žalobního důvodu. Ta však v odvolacím řízení podle § 483 třetí odstavec c. ř. s. není dovolena. V řízení první stolice se žalobce o ni ani nepokusil, ačkoli žalovaný v námitkách výslovně k tomu poukazoval, že se zpronevěra cenností nestala za úřední působnosti notáře jako soudního komisaře, pročť stát za škodu jí vzniklou neručí. Jelikož žalobce podle toho, co vyličeeno, neprokázal podstatnou složku žalobního nároku, vznik škody z nezákonné úřední působnosti notáře jako soudního komisaře, bylo vyhověti odvolání již z toho důvodu a uznati změnou prvního rozsudku, že žalobní nárok důvodem není po právu, a proto žalobu zamítnouti.

Čís. 10698.

Skutečnost, že zařízení sloužilo k potřebám továrny a že veřejná obchodní společnost, provozující podnik v továrních nemovitostech, jež jí nepatřily, určila zařízení to za příslušenství k užívání továrny, neznamená ještě o sobě nabytí vlastnictví k zařízení pro spoluvlastníky tovární nemovitosti. Zákonná vlastnost příslušenství předpokládá, že vlastník věci hlavní určil věc vedlejší k užívání věci hlavní, nebo že tak sta-

noví zákon. Ustanovením § 297 a) obč. zák. neměla býti řešena otázka přechodu vlastnického práva. Vlastnictví k příslušenství nenabývá vlastník hlavní věci již tím, že věc slouží potřebě hlavní věci a že ji uživatel hlavní věci této potřebě věnuje, nýbrž teprve tím, že vlastník hlavní věci dokáže řádný důvod a způsob nabývací.

(Rozh. ze dne 17. dubna 1931, Rv I 404/30).

Žalobce Emil P. provozoval společně se žalovaným Richardem P-em pod protokolovanou firmou Josef P. bělidlo lněné příze, barevnu, mandl a úpravnu. Oba byli veřejnými společníky firmy. Řečená odvětví textilního průmyslu byla provozována v továrně, jejímiž spoluvlastníky byli žalobce a žalovaný po jedné čtvrtině a jejich matka Terezie P-ová k jedné polovině. Veřejná společnost byla zrušena a jejími likvidatory byli ustanoveni žalobce a žalovaný. Žalobou, o níž tu jde, domáhal se žalobce na žalovaném, by žalovaný byl uznán povinným ustati v užívání strojů v žalobě podrobně uvedených, tvrdě, že žalovaný proti předpisu čl. 137 obch. zák. opověděl a provozuje svým jménem a na svůj účet barevnu, bělidlo, mandl a úpravnu v místnostech továrních, v nichž týž tovární podnik provozovala firma Josef P., jejímiž jsou obě strany rozepře veřejnými společníky, a to pomocí týchž předmětů a továrního zařízení bez vědomí proti vůli a přes výslovný zákaz žalobce, kterýžto zákaz byl žalované straně právním zástupcem žalobce opakován, a že žalovaný shora naznačených věcí používá pro svůj prospěch a pro svůj obchodní podnik, ačkoliv nejsou jeho výlučným vlastnictvím, nýbrž jsou vlastnictvím firmy Josef P., tudíž i spoluvlastnictvím žalobce. **O b a n i ž š í s o u d y** uznaly podle žaloby, **o d v o l a c í s o u d** z těchto důvodů: Jest řešiti otázku, zda jest žalobce vůbec oprávněn domáhati se zákazu, by žalovaný nadále nepoužíval předmětů, o něž jde. Žalovaný upírá žalobci toto oprávnění, ježto používání věcí těch jest považovati za správu, o níž rozhoduje soud v řízení nesporném, a, ježto touto cestou nedošla ještě věc vyřízení, jest prý žaloba bezdůvodná a nepřipustná. Tento názor opírá žalovaný o ustanovení § 835 obč. zák. Než tohoto ustanovení nelze tu podle čl. 1 obch. zák. použiti. Není totiž sporu o tom, že závod patří veřejné společnosti v likvidaci a že za likvidatory jsou ustanoveny strany souzené rozepře, z nichž každá zastupuje společnost samostatně. Moc likvidatorů jest v čl. 137 obch. zák. vyměřena podle účelu likvidace. Mají běžné obchody skoncovati, závazky společenské splniti, pohledávky vybírati a majetek společnosti zpeněžiti. Nové obchody mohou však podnikati jen k zakončení běžných obchodů společnosti. Žalovaný jako likvidator porušuje toto zákonné ustanovení, neboť, jak sám doznává, dal závod znova do běhu, používá zařízení společnosti k tomuto účelu a provozuje další obchody na svůj účet proti vůli druhého likvidatora a veřejného společníka. Tento postup žalovaného přičí se účelu likvidace, jež se takto nejen protahuje, nýbrž vůbec skončena býti nemůže, pokud žalovaný bude závod dále provozovati, bez ohledu na to, zda si snad z usnesení většiny vlastníků nemovitosti zařídil závod nový,

či zda pokračuje v závodu starém pod touže firmou. Tomu se brání žalobce podle náhledu odvolacího soudu právem, jsa druhým likvidátorem, jehož povinností jest naléhati na skončení likvidace. Ale nejen z řečeného důvodu může žalobce žádati o vydání zákazu jím navrhovaného, nýbrž i podle čl. 144 obch. zák. Žalobce jest dosud veřejným společníkem veřejné společnosti, vzájemný poměr společníků řídí se podle druhé knihy druhého oddílu obch. zák. a podle čl. 100 obch. zák. musí společník, i když mu bylo vedení závodu samostatně propůjčeno, při odporu druhého společníka k vedení závodu rovněž ustanoveného upustiti od jednání jím zamýšleného. Zakázal-li tedy žalobce žalovanému ať již výhradně nebo převážně užívání věcí společného závodu, k jeho účelům, musí žalovaný zákazu toho uposlechnouti a, neučiní-li tak, má žalobce právo zákazu toho domáhati se výrokem soudním, a to jen pořadem práva. Námitka, že některé věci nejsou v žalobě přesně označeny, jest bezdůvodná, ano nejde o žalobu vlastnickou ani zápůrčí, nýbrž o žalobu z poměru společníků k zamezení protiprávního užívání společných věcí a tu zajisté stačí, jsou-li věci označeny tak, by se od jiných daly rozeznati. Že tak lze učiniti, vyplývá z celého řízení i z důkazu znalci.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolatel uplatňuje jen dovolací důvod čís. 4 § 503 c. ř. s., leč neprávem. Žalobce vyvozuje nárok zabrániti žalovanému v užívání továrního zařízení, patřícího firmě Josef P., nyní v likvidaci, z vlastnictví firmy k onomu zařízení a z důvodu svého spoluvlastnictví k němu jako společníka firmy. Žalovaný se brání jednak tím, že se žalobce nestal spoluvlastníkem onoho zařízení, které patří firmě a je příslušenstvím závodu, a dále hlavně tím, že se zařízení stalo příslušenstvím továrních nemovitostí. Většina spoluvlastníků těchto nemovitostí, totiž on a jeho matka se dohodla za účelem udržení závodu v ceně, uvésti zatím závod do chodu, i přes žalobcův zákaz, protože žalovaný jako pachtýř továrních nemovitostí vede závod na účet vlastní, nikoli na účet společnosti v likvidaci. Nižší soudy odůvodňují správně, že právo žalovaného na užívání továrního zařízení nelze odůvodniti jeho spoluvlastnictvím a spoluvlastnictvím Terezie P-ové.

Není správný názor dovolatelův, že mohl uvésti továrnu do běhu bez žalobcova souhlasu proto, že pro to byla většina spoluvlastníků továrních nemovitostí a že se sporné zařízení stalo jejím příslušenstvím. Není třeba zabývat se tím, zda spoluvlastnice Terezie P-ová, která požívání své polovice postoupila žalobci a žalovanému, mohla se mocí takového omezení svého vlastnictví požíváním usnáseti o užívání továrny a utvořiti tak součást většiny, potřebné k správním a užívacím úkonům podle § 833 obč. zák., přes to, že jí poživací právo nepříslušelo vůbec nebo do rozchodu společníků. Žalovaný totiž neprokázal, že Terezie P-ová jako spoluvlastnice nemovitostí nabyla také spoluvlastnictví na sporném zařízení. Skutečnost, že zařízení to sloužilo také potřebám továrny a že

veřejná společnost, provozující podnik v továrních nemovitostech, jež jí nepatřily, určila zařízení to za příslušenství k užívání továrny, neznamená ještě o sobě nabytí vlastnictví k onomu zařízení pro spoluvlastníky tovární nemovitosti. Takovým určením provozovatelky závodu, ať již poměr k vlastníkům nemovitosti byl poměrem poživatele z důvodu práva věcného, nebo poměrem uživatele z důvodu práva obligačního, nestalo se tovární zařízení ani součástí továrny (neoddělitelnou) ani jejím příslušenstvím ve smyslu zákona. Zákonná vlastnost příslušenství předpokládá, že vlastník věci hlavní určil věc vedlejší k užívání věci hlavní, nebo že tak stanoví zákon. Vlastníci továrních nemovitostí nebyla společnost a nebylo to ani tvrzeno, takže schází předpoklad, že zařízení bylo určeno k užívání továrny spoluvlastníky samé nemovitosti. Zákon sice stanoví v § 297 a) obč. zák., že stroje neplatí za příslušenství nemovité věci, bylo-li poznamenáno v pozemkové knize se svolením vlastníka, že jsou vlastnictvím jiného. Z toho by se dalo snad usuzovati, že stávají se příslušenstvím, když nedošlo k poznámce v pozemkové knize. Ale zákon nezamýšlel oním ustanovením chrániti nabytí vlastnictví vlastníka nemovitosti, ač nemá pro ně důvod a způsob nabývací, nýbrž zamýšlel chrániti jen důvěru třetích osob ve stav faktický, že stroje jsou příslušenstvím továrny, any jejím potřebám skutečně slouží. Nemíní při tom řešiti otázku přechodu vlastnického práva (srov. Zpráva justiční komise str. 37 a násl.). Nejde-li o otázku důvěry, jako je tomu na př. při nabytí zástavního práva na továrně, v níž jsou stroje nabyté s výhradou vlastnického práva, jest otázku nabytí vlastnictví k příslušenství řešiti podle všeobecných zásad. Podle nich se však nenabývá vlastnictví příslušenství vlastníkem věci hlavní tím, že věc jen slouží potřebě věci hlavní a že ji uživatel hlavní věci této potřebě věnuje, nýbrž teprve tím, že vlastník hlavní věci dokáže řádný důvod a způsob nabývací. Ten pro nabytí spoluvlastnictví Terezií P-ovou nebyl ani tvrzen. Proto nemůže žalovaný odvozovati právo k užívání sporného zařízení z toho, že on a Terezie P-ová jako spoluvlastníci tří čtvrtin tovární nemovitosti dali svolení. Většiny podle § 833 obč. zák. potřebné by tu nebylo ani, kdyby sporné zařízení bylo jen náhradou staršího zařízení, pořízenou částí spoluvlastníků a uživateli továrních nemovitostí. Ani tím by nebylo prokázáno nabytí vlastnictví k ní také pro Terezii P-ovou a strany rozepře jako spoluvlastníci polovice továrních realit a poživatelé druhé polovice měli by na užívání zařízení továrního jen stejné právo. Ani z důvodu neurčitosti žalobního žádání nelze žalobu zamítnouti, protože v něm jsou věci, ohledně nichž se žalobce dovolává ochrany vlastnického práva, popsány tak, aby s jinými nemohly býti zaměněny, tedy dostatečně.

Čís. 10699.

Zrušení spoluvlastnictví (§ 830 obč. zák.).

Pokud není poživací právo na spoluvlastnickém podílu na závalu zrušení spoluvlastnictví.